

ΛΕΛΛΟΣ Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ Δ.Ε.Π.Ε.

Πως επιδρά ο Νόμος περί Προστασίας των Ατόμων που Αναφέρουν Παραβάσεις στο υφιστάμενο εργατικό δίκαιο

natasa@ldlaw.com.cy
www.ldlaw.com.cy

8 Μαρτίου 2022

Νατάσα Ιακώβου

Λέλλος Π. Δημητριάδης Δικηγορικό Γραφείο Δ.Ε.Π.Ε.

Περιεχόμενα και Εισαγωγή Παρουσίασης

1. Εισαγωγή – Πρώτη Ανάγνωση
2. Επίδραση και Σχέση με το Εργατικό Δίκαιο
3. Κυπριακό Νομικό Πλαίσιο ΠΡΙΝ τον Νόμο
4. Κυπριακό Νομικό Πλαίσιο ΜΕΤΑ τον Νόμο
5. Συμπέρασμα

Επίδραση και Σχέση με το Εργατικό Δίκαιο (1/2)

Έννοιες υπό του άρθρου 2 του Νόμου:

- «**εργασιακό πλαίσιο**» σημαίνει τις τρέχουσες ή παλαιότερες εργασιακές δραστηριότητες στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, ανεξαρτήτως της φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων, μέσω των οποίων πρόσωπο αποκτά πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις και στο πλαίσιο των οποίων το εν λόγω πρόσωπο δυνατό να υποστεί αντίποινα σε περίπτωση που ανέφερε τις εν λόγω πληροφορίες.
- «**αναφέρων**» σημαίνει το φυσικό πρόσωπο το οποίο αναφέρει ή αποκαλύπτει δημόσια πληροφορίες, σχετικά με παραβάσεις, τις οποίες απέκτησε στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων του.

Επίδραση και Σχέση με το Εργατικό Δίκαιο (2/2)

- «**αντίποινα**» σημαίνει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση πράξη ή παράλειψη η οποία συμβαίνει σε εργασιακό πλαίσιο και είναι αποτέλεσμα εσωτερικής ή εξωτερικής αναφοράς ή δημόσιας αποκάλυψης, και η οποία προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει αδικαιολόγητη βλάβη στον αναφέροντα.
- «**μονομερής βλαπτική μεταβολή των συνθηκών εργασίας**» σημαίνει οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη ή εν γένει συμπεριφορά του εργοδότη ή άλλου προσώπου, το οποίο είναι αρμόδιο ή υπεύθυνο για τον καθορισμό ή την τροποποίηση των συνθηκών απασχολήσεως, που προκαλεί άμεση ή έμμεση, υλική ή ηθική, ζημιά στον εργαζόμενο ή προσβάλλει, με οποιοδήποτε τρόπο, την προσωπικότητα ή την αξιοπρέπειά του.
- «**πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις**» σημαίνει πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων εύλογων υπονοιών, σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές παραβάσεις, οι οποίες έχουν διαπραχθεί ή είναι πολύ πιθανόν να διαπραχθούν στο νομικό πρόσωπο στο οποίο εργάζεται ή έχει εργαστεί ο αναφέρων ή σε άλλα νομικά πρόσωπα με τα οποία ο αναφέρων είχε επαφή μέσω της εργασίας του, καθώς και σχετικά με απόπειρες απόκρυψης παραβιάσεων.

Κυπριακό Νομικό Πλαίσιο ΠΡΙΝ το Νομο (1/2)

Πλαίσιο προστασίας των «whistleblowers»;

- Άρθρα 6 και 10 της ΕΣΔΑ αναφορικά με το δικαίωμα δίκαιης δίκης και ελευθερίας της έκφρασης
- Σχετική νομολογία ΕΔΑΔ -Υπόθεση GUJA v. MOLDOVA, Αίτηση αρ. 14277/04 (βλ. απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΑΔ) ημερ. 12.2.2008 - παρεμπόμπουσα αναφορά σε Κυπριακή Απόφαση (Αγωγή αρ. 1734/07 Κυριάκος Καίλας v. Φαίδωνα Φαίδωνος)

Κυπριακό Νομικό Πλαίσιο ΠΡΙΝ το Νομο (2/2)

«Το **πρώτο κριτήριο** είναι ο τρόπος με τον οποίο δόθηκε η πληροφορία. Το ΕΔΔΑ εξήγησε πως ο μάρτυρας δημοσίου συμφέροντος πρέπει πρώτα να απευθύνει το παράπονό του μέσα στον χώρο που εργάζεται. Αν αυτό δεν είναι εφικτό, τότε θα μπορεί να απευθύνεται στις δημόσιες αρχές όπως ο Γενικός Εισαγγελέας και αν και αυτό δε μπορεί να γίνει, θα μπορεί να δίνει την πληροφορία στο γενικό κοινό απευθείας (στα ΜΜΕ ή στο διαδίκτυο).

Το **δεύτερο κριτήριο** είναι το ενδιαφέρον που έχει η πληροφορία για το γενικό κοινό. Το ΕΔΔΑ σημείωσε πως το ενδιαφέρον του κοινού για μια πληροφορία, αρκετές φορές, ξεπερνάει το νόμιμο καθήκον για το απόρρητο.

Το **τρίτο κριτήριο** είναι η αυθεντικότητα της πληροφορίας, ήτοι η γνησιότητα των πληροφοριών.

Το **τέταρτο κριτήριο** είναι να αξιολογηθεί η ζημία που προκλήθηκε, από τη διαρροή της πληροφορίας, στη δημοσία αρχή και κατά πόσο το ενδιαφέρον του κοινού υπερβαίνει τη ζημία που προκλήθηκε.

Το **πέμπτο κριτήριο** είναι η καλή πίστη. Ο μάρτυρας δημοσίου συμφέροντος θα πρέπει να καταγγέλλει καλή τη πίστει. Ο μάρτυρας δεν θα πρέπει να έχει κάποιο όφελος από τη διαρροή της πληροφορίας και δε θα πρέπει να έχει κίνητρα εκδίκησης.

Το **τελευταίο κριτήριο** είναι η ποινή που επιβλήθηκε στον μάρτυρα δημοσίου συμφέροντος και οι συνέπειες που έχει γι' αυτόν. Εάν η ποινή που επιβάλλεται σε έναν μάρτυρα δημοσίου συμφέροντος για δημόσιες δηλώσεις που καταστρατηγούν το απόρρητο είναι υπερβολική, δημιουργείται μια αρνητική ατμόσφαιρα για τους μελλοντικούς μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος που θα θέλουν να καταγγείλουν κάποια παρανομία.»

Κυπριακό Νομικό Πλαίσιο ΜΕΤΑ το Νομο

➤ Αυξημένη προστασία σε σχέση με Οδηγία;

➤ Μέτρα Προστασίας

- α) αντίποινα – μηδενική ανοχή
- β) επιπρόσθετες προστασίες
- γ) αντιστροφή βάρους απόδειξης
- δ) πρόσβαση σε μέτρα στήριξης

➤ Υποχρεώσεις Εργοδότη

- α) άρσης και μη επανάληψης
- β) πρόληψης

➤ Δικαιώματα Αναφερομένων

➤ Αρμόδια Δικαστήρια και Αποζημιώσεις

Μέτρα προστασίας - Αντίποινα

Αντίποινα

- Παύση, απόλυση, υποβιβασμό ή στέρηση προαγωγής
- μεταβίβαση καθηκόντων, αλλαγή τόπου εργασίας, μείωση μισθού, μεταβολή του ωραρίου εργασίας
- στέρηση κατάρτισης, αρνητική αξιολόγηση επιδόσεων ή αρνητική επαγγελματική σύσταση
- επιβολή ή εφαρμογή πειθαρχίας, επίπληξης ή άλλου πειθαρχικού μέτρου, περιλαμβανομένης χρηματικής ποινής
- καταναγκασμό, εκφοβισμό, παρενόχληση ή περιθωριοποίηση
- διάκριση, μειονέκτημα ή άδικη αντιμετώπιση
- μη μετατροπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης σε μόνιμη,
- βλάβη, περιλαμβανομένης προσβολής της φήμης, ιδίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ή οικονομική ζημία, περιλαμβανομένης επιχειρηματικής ζημίας και απώλειας εισοδήματος·
- καταχώριση σε μαύρη λίστα βάσει τομεακής ή κλαδικής επίσημης ή ανεπίσημης συμφωνίας, που μπορεί να συνεπάγεται ότι το πρόσωπο δεν πρόκειται να βρει θέση εργασίας στον τομέα ή στον κλάδο στο μέλλον·
- πρόωρη διακοπή ή ακύρωση σύμβασης για εμπορεύματα ή υπηρεσίες
- ακύρωση άδειας ή έγκρισης, παραπομπή για ψυχιατρική ή ιατρική παρακολούθηση
- μονομερής βλαπτική μεταβολή των συνθηκών εργασίας

Μέτρα προστασίας – Επιπρόσθετες Προστασίες

Επιπρόσθετες προστασίες για τους αναφέροντες (άρθρο 23)

- Απαλλάσσεται από οποιαδήποτε ευθύνη σε σχέση με την αναφορά, εφόσον είχε βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η πληροφρία ήταν αναγκαία να αποκαλυφθεί σύμφωνα με το Νόμο.
- Δεν υπέχει ευθύνη για την απόκτηση των πληροφοριών ή την πρόσβαση σε αυτές, εκτός εάν η απόκτηση ή η πρόσβαση συνιστούν αυτοτελώς ποινικό αδίκημα.
- Πρόσβαση σε προσωρινά μέτρα προστασίας εν αναμονή της απόφασης της νομικής διαδικασίας.
- Δεν υπέχει καμία απολύτως ευθύνη απορρέουσα από αναφορές ή δημόσιες αποκαλύψεις που έγιναν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, στο πλαίσιο αστικής διαδικασίας, περιλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, διαδικασίας για δυσφήμιση, προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, παράβαση της υποχρέωσης τήρησης του απορρήτου, παράβαση των κανόνων για την προστασία προσωπικών δεδομένων, αποκάλυψη εμπορικού απορρήτου, ή για αιτήσεις αποζημίωσης βάσει του ιδιωτικού, του δημόσιου ή του συλλογικού εργατικού δικαίου.
- έχει πλήρη πρόσβαση στα ένδικα μέσα και αποζημίωση για τις ζημίες που υφίσταται.
- Απαγόρευση περιορισμού δικαιωμάτων και έννομης προστασίας (άρθρο 30)

Μέτρα Προστασίας – Μέτρα στήριξης

Μέτρα Στήριξης (άρθρο 21)

- Εύκολη και δωρεάν πρόσβαση σε πλήρεις και ανεξάρτητες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας που είναι διαθέσιμα για την προστασία έναντι αντιποίνων και τα δικαιώματά του.
(Ειδικό Έντυπο Ενημέρωσης)
- Αποτελεσματική συνδρομή ενώπιον οποιάσδήποτε αρχής που εμπλέκεται στην προστασία προσώπων έναντι αντιποίνων
- Νομική αρωγή σε ποινικές υποθέσεις και σε διασυνοριακές διαδικασίες σε αστικές υποθέσεις σύμφωνα με τον περί Νομικής Αρωγής Νόμο. (σχετικό το άρθρο 7(1) του Ν. 165(I)/2002)
- Προστασία στη βάση του Περί Προστασίας Μαρτύρων Νόμου (άρθρο 22)

Μέτρα Προστασίας – Αντιστροφή βάρους απόδειξης

➤ Άρθρο 23(2)

«Στο πλαίσιο αστικής δικαστικής διαδικασίας σχετικά με βλάβη την οποία υπέστη πρόσωπο από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5, και με την επιφύλαξη ότι το εν λόγω πρόσωπο αποδεικνύει ότι προέβη σε αναφορά ή σε δημόσια αποκάλυψη και υπέστη βλάβη, τεκμαίρεται ότι η βλάβη έγινε σε αντίποινα για την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη, εκτός εάν το πρόσωπο που έλαβε το μέτρο που προκάλεσε τη βλάβη αποδείξει ότι το εν λόγω μέτρο βασίστηκε σε δεόντως αιτιολογημένους λόγους.»

➤ Άρθρο 24(2)

«Σε κάθε δικαστική διαδικασία, εκτός από ποινική, εάν ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου στοιχειοθετεί πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η παράβαση, το βάρος της απόδειξης ότι δεν υπήρξε καμία παράβαση των διατάξεων του παρόντος Νόμου φέρει ο αντίδικός του.»

➤ Άρθρο 26

«Η απόλυση αναφέροντα, καθώς και οποιαδήποτε βλαπτική μεταβολή των συνθηκών απασχόλησής ή μέτρο αντιποίνου είναι απολύτως άκυρη, εκτός εάν ο εργοδότης αποδείξει ότι η απόλυση ή η βλαπτική μεταβολή οφείλεται σε λόγο άσχετο προς τη διενέργεια από αυτόν αναφοράς.»

Υποχρεώσεις Εργοδότη για αντίποινα

Υποχρεώσεις εργοδότη – ευθύνη ως συναδικοπραγήσαντα (άρθρο 27)

27.-(1) Κάθε εργοδότης προστατεύει τους εργοδοτούμενους του από κάθε πράξη προϊσταμένου τους ή προσώπου που είναι υπεύθυνο γι' αυτούς ή οποιουδήποτε άλλου εργοδοτούμενου η οποία συνιστά αντίποινα λόγω της διενέργειας αναφοράς.

Κατασταλτικά μέτρα

Μόλις περιέλθουν σε γνώση του συγκεκριμένα αντίποινα λόγω της διενέργειας αναφοράς,

Υποχρέωση για λήψη κάθε πρόσφορου μέτρου για την άρση και τη μη επανάληψη των αντιποίνων, καθώς και για την άρση των συνεπειών τους.

Προληπτικά μέτρα

Υποχρέωση λήψης κάθε πρόσφορου και έγκαιρου μέτρου αποτροπής

Η θέσπιση **κώδικα συμπεριφοράς** για την αποτροπή των προβλεπόμενων στο εδάφιο (1) πράξεων και η λήψη πρακτικών μέτρων για την εφαρμογή των προνοιών του κώδικα αυτού θεωρείται ως λήψη πρόσφορων και έγκαιρων μέτρων.

Δικαιώματα αναφερομένων

➤ Άρθρο 28.-(1) Ο παρών Νόμος δεν επηρεάζει τις διατάξεις του ενωσιακού ή/και εθνικού δικαίου αναφορικά με τα δικαιώματα πραγματικής προσφυγής αναφερομένου και αμερόληπτου δικαστηρίου, καθώς και το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης, περιλαμβανομένου του δικαιώματος ακρόασης και του δικαιώματος πρόσβασης στον φάκελό του.

(2) Η ταυτότητα του αναφερομένου προστατεύεται καθ' όλη τη διάρκεια ερευνών που άρχισαν με βάση την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη.

(3) Οι κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 13, 18 και 19 όσον αφορά την προστασία της ταυτότητας του αναφέροντος εφαρμόζονται και για την προστασία της ταυτότητας του αναφερομένου.

➤ Άρθρο 29 – Αγώγιμο Δικαίωμα Αποζημιώσεων για πρόσωπο που υπέστη ζημιά από ψευδείς ή ανακριβείς ή παραπλανητικές αναφορές ή ψευδείς ή ανακριβείς ή παραπλανητικές δημόσιες αποκαλύψεις εναντίον του αναφέροντος.

Αρμόδια Δικαστήρια και Αποζημιώσεις

➤ **Αρμόδια Δικαστήρια**

➤ **Αποζημιώσεις**

➤ **Επαναπρόσληψη**

ΛΕΛΛΟΣ Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ Δ.Ε.Π.Ε.

Ευχαριστώ!

natasa@ldlaw.com.cy

www.ldlaw.com.cy

Νατάσα Ιακώβου

Λέλλος Π. Δημητριάδης Δικηγορικό Γραφείο Δ.Ε.Π.Ε.